

Mesaje din Sfântul Munte

---

de
Constantine Cavarnos

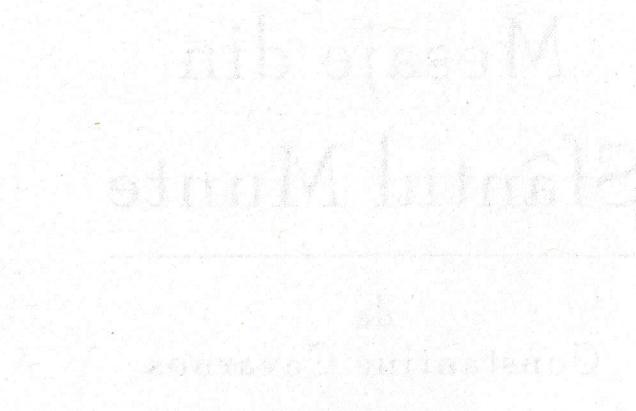
Recenzii-conferințe revelatoare cu privire la
douăzeci de lucrări recente și de suflet
ziditoare ale căror autori sunt monahi athoniți

Traducere din limba engleză de
Prof. Paul Bălan

Editura Evangelismos
București, 2019

Titlu original: MESSAGES FROM THE HOLY MOUNTAIN, Illuminating Discussion-reviews of Twenty Recent Edifying Works Authored by Monks of Athos de Constantine Cavarnos

First edition 2002

All Rights Reserved, Copyright © 2002 by Constantine Cavarnos

Traducere: Prof. Paul Bălan

Corecțură și diortosire: Pr. dr. Marin Comănescu

Machetare: Mariana Răbincă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CAVARNOS, CONSTANTINE

Mesaje din Sfântul Munte : recenzii-conferințe revelatoare cu privire

la 20 de lucrări recente și de suflet ziditoare ale căror autori sunt

monahi athoniți / de Constantine Cavarnos ; trad. din lb. engleză de prof.

Paul Bălan. - București : Evangelismos, 2019

ISBN 978-606-8562-62-9

I. Bălan, Paul (trad.)

2

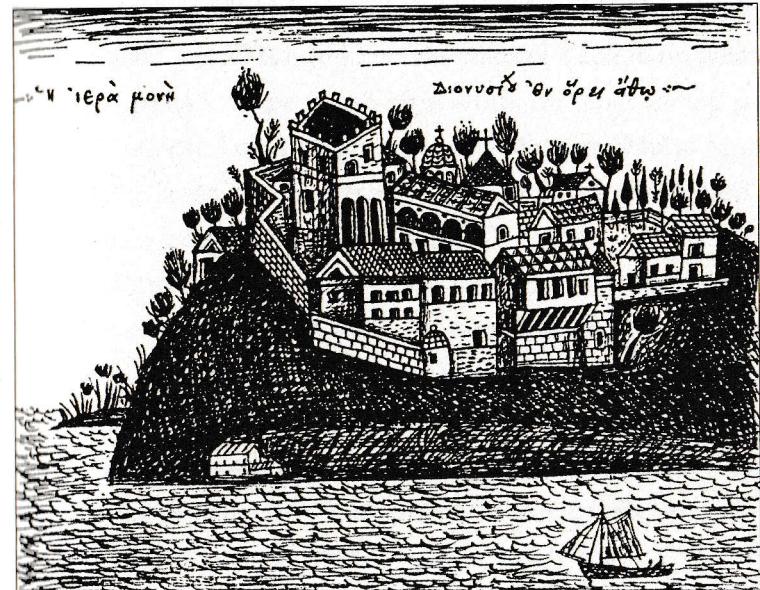
Tabla de materii

Nota traducătorului	7
Prefață	9
Între cer și pământ	15
Sfântul Nicodim Aghioritul	21
Mărturie teologică aghiorită	27
Ortodoxie și umanism	35
Sfântul Grigorie Palama	41
Pustnicul rus Nikon despre Rugăciunea lui Iisus	49
Sfântul Munte	57
Flori athonite	65
Monahi athoniți de frunte	71
Starețul Hagi Gheorghe	77
Sfântul Arsenie Capadocianul	83
Pustnicul Avacum	93
Schitul Sfânta Ana	103
Canon de rugăciune către Sfânta Ana	109
Imne și acatiste către Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu	113
Icoane făcătoare de minuni din Sfântul Munte	119
Mănăstirea Filoteu	125
Asceză și seninătate	131
În apărarea monahismului athonit	145
Sfântul Munte despre educație	153
La editura noastră au apărut	167

MONAHUL

TEOCLIT DIONISIATUL

Între cer și pământ

Mănăstirea Dionisiu – desen de Rallis Kopsidis

MONAHUL TEOCLIT DIONISIATUL

Între cer și pământ. Monahismul athonit,
Atena, Editura Astir, Al. E. Papadimitriou, 1956, pp. 144,
4 icoane color și numeroase desene

Această carte face parte din domeniul cărților de apologetică creștină. Părintele Teoclit își asumă responsabilitatea de a apăra monahismul tradițional ortodox, mai ales datorită faptului că el există de peste un mileniu în Sfântul Munte. Folosind maniera dialectică, forma de dialog a discuțiilor, utilizate într-o formă clasică de către Platon în dramele sale filosofice, el tratează cu succes obiecțiile care sunt adesea ridicate de către persoane cu gândire laică împotriva monahismului ortodox.

Personajele care iau parte la dialog sunt autorul însuși, starețul Gavriil al Mănăstirii Dionisiu, despre care pomenește cu pseudonimul starețul Evsevie, starețul Teolipt, un pustnic, un Tânăr monah pe nume Hrisostom, un Tânăr teolog și un Tânăr avocat. Locul unde are loc dialogul este Sfântul Munte. Starețul Evsevie este descris drept „o figură ideală care reprezintă tradiția cu o mare fidelitate“.

Cartea este înfățișată cititorului printr-o prefăță scrisă de către arhimandritul Gavriil, starețul Mănăstirii Dionisiu și printr-un Cuvânt introductiv scris de către ucenicul său, Teoclit. Se încheie cu un Apendice substanțial, scris de către un celebru iconograf și scriitor religios, Fotie Kontoglou, intitulat *Câteva cuvinte cu privire la iconografia ortodoxă și Scurtă explicație cu privire la patru icoane color care apar în*

carte. Două dintre aceste icoane sunt executate de către Kontoglou însuși, iar alte două sunt realizate de către talentatul său asistent, Rallis Kopsidis.

Se mai află, ici și colo în cadrul cărții, numeroase desene religioase, câteva executate de Kontoglou, celealte de către Kopsidis.

La începutul Prefeței sale, starețul Gavril spune: „Oamenii duhovnicești, după cuvântul Dumnezeiescului Pavel, „sunt îndatorați“ către toate păturile sociale, mai ales către cei care s-au abătut de la calea cea bună, după spusele aceluiași apostol. Luând în considerație această responsabilitate de la smeritul meu loc și având din experiența multor ani, confirmarea faptului că majoritatea creștinilor noștri nu au vreo înclinație către viața monahală – drept consecință a greșelii și ignoranței, și mai puțin dintr-o convingere conștientă –, am dorit întotdeauna să văd scrisă o carte duhovnicească în care să fie apărată viața monahală, o carte care să fie după Dumnezeu, scrisă *nu ca iuscisit cuvântător sau ca înțelept* (1 Cor. 2: 1), *ci în curăția inimii* (Colos. 3: 22)... Pe deplin conștient de importanța unei astfel de lucrări, nu am îndrăznit să-mi asum sarcina de a scrie una... Din mai multe articole scrise de fiul meu duhovnicesc, părintele Teoclit, și publicate în reviste religioase, și din dragostea lui față de idealul monahal, am înțeles că el era persoana potrivită de a scrie o astfel de carte.

Starețul Gavril spune mai departe că, în calitatea sa de duhovnic, el l-a îndemnat adesea pe Teoclit să purceadă la scrierea unei astfel de cărți. Însă, de fiecare dată, din smerenie

și din alte pricini, Teoclit a refuzat. Îi, în cele din urmă, starețul a trebuit să-i poruncească.

În acord cu cele de mai sus este și afirmația făcută de către părintele Teoclit în al său „Cuvânt înainte“ și anume că „această lucrare este rodul ascultării, care, laolaltă cu săracia de bună voie și cu fecioria, reprezintă tripticul monahismului ortodox“.

El explică faptul că, în alcătuirea acestei cărți, el a avut drept unice izvoare binecuvântarea bâtrânului său stareț și studierea de Dumnezeu purtătorilor Părinti și faptul că această carte este „o strădanie de a face cunoscută spiritualitatea monahismului Bisericii răsăritene și necesitățile existenței și funcționării sale“.

Această lucrare dezvăluie nu numai cunoștințe deosebite, ci și un remarcabil talent dialectic, pătrundere psihologică și spirituală, precum și daruri literare. Ea a produs o deosebită impresie asupra unor oameni din toate categoriile vieții sociale din Grecia, precum și din străinătate. Părintele Teoclit arată importanța monahismului athonit, contemplativ în veacul de acum, și atrage, de asemenea, atenția asupra faptului că ascea, „pregătirea duhovnicească“ este o caracteristică esențială a creștinismului ortodox autentic.

Astfel, el aproba integral teza filosofului rus Nikolai Berdiaev (1874-1948) și anume faptul că „Ortodoxia este mai ascetică decât creștinismul occidental și este, în esență sa, o religie monahală“.

Ceea ce este cu totul semnificativ în ceea ce privește influența cărții *Între cer și pământ* în Grecia este faptul că ea a

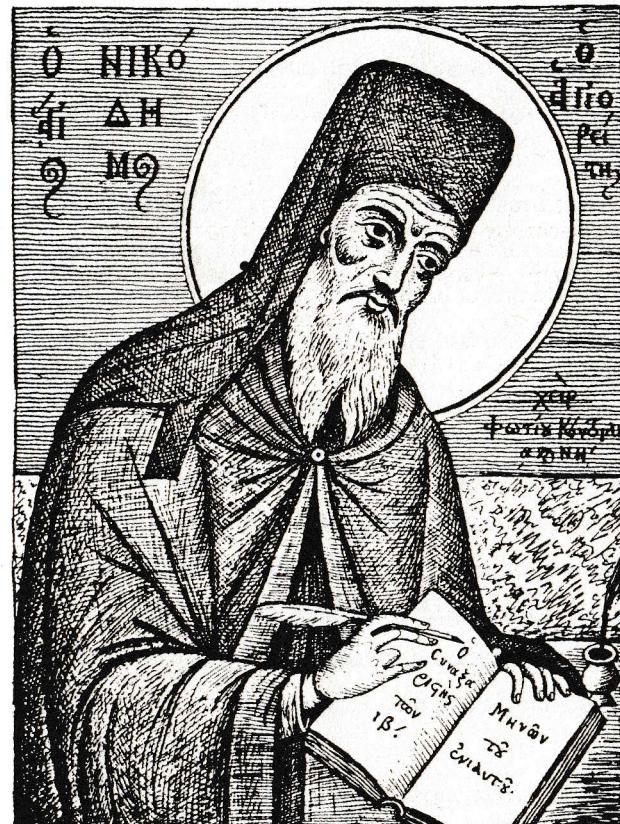
contribuit la creșterea la creșterea numărului monahilor a Sfântului Munte și la sporirea dragostei față de monahism în rândul grecilor.

Totuși, cartea lui Teoclit nu a reușit să reducă la deplină tacere criticele aduse monahismului athonit, care pune accentul pe asceză, pe liniște lăuntrică și pe cea din afară, pe o viață de rugăciune departe de grijile și tulburările „lumii“. Au apărut „studii și tratate“ scrise de către unii teologi și clerici eleni, care susțin faptul că monahii ar trebui să-și închine viața unor lucrări filantropice, sociale, slujind în spitale, azile și în casele celor săraci. Și aceștia au insistat asupra faptului că un astfel de monahism este în acord cu duhul Evangeliilor, cu părerile Sfinților Părinți și cu tradiția Bisericii Ortodoxe.

Răspunzând unor astfel de publicații, arhimandritul Gavriil, părintele duhovnicesc al lui Teoclit, a alcătuit o foarte cuprinsătoare și elocventă lucrare critică la adresa unor astfel de recomandări, pe care a tipărit-o la aceeași editură care a publicat și cartea *Între cer și pământ* și acum la Astir. Titlul cărții sale este *Viața monahală după învățăturile Sfinților Părinți*. Ea a apărut în anul 1961¹.

MONAHUL TEOCLIT DIONISIATUL

Sfântul Nicodim Aghioritul

Sfântul Nicodim Aghioritul – icoană pictată de Fotie Kontoglou, 1958

¹ Eu o analizez în cartea mea *Fericitul stareț Gavril Dionisiatul* (vol. 13 din seria mea *SFINȚI ORTODOCSI MODERNI*, pp. 126-131).